Operă, la București și Brașov

(Costin Popa – 14 martie 2012)

Debut dirijoral reușit

Săptămânile trecute au consemnat pe afișe câteva spectacole lirice de interes, care au dat savoare stagiunilor în curs. La București, politica debuturilor și a invitării oaspeților, intensificată în ultima vreme, și-a arătat roadele. Completând cronici anterior încredințate tiparului sau paginilor electronice și selectând cu totul aleator, mă gândesc mai întâi la prima prezență în fosa Operei Naționale a tânărului dirijor clujean Cristian Sandu într-un spectacol cu „Nunta lui Figaro” de Mozart.

Sub o baghetă fermă, competentă și motivată, instrumentiștii primei noastre scene lirice cântă bine, se autodepășesc. Au dovedit-o deseori, au probat-o și acum. Uvertura a scânteiat și derularea serii a fost o veritabilă „folle journée” descinsă din Beaumarchais, Mozart și Lorenzo da Ponte. Sandu a dăruit spectacolului dinamismul care-l caracterizează, tempii au fost buni, sprinteni, au mobilizat recitativele (acompaniament Liana Mareș) și nu au lipsit discursul muzical de introspecțiile atât de subtil strecurate de maestrul de la Salzburg în portative. Am sesizat dese nuanțări în orchestra care a cântat foarte îngrijit și aerisit. Precis în atacuri, dirijorul a ținut totul în mână cu siguranță, inclusiv pe unii interpreți care se arătau mai „leneși” pe alocuri, i-a readus în matcă, le-a indicat intrările, evitând decalajele încă din faza incipientă a acestora. Cristian Sandu tactează clar, se inflamează când e nevoie iar gestica lui nu lasă loc la aproximări. Instrumentiștii l-au plăcut, l-au aplaudat, publicul asijderea. Se vede că este un îndrăgostit de muzica lui Mozart. Sper să demonstreze aceeași apetență și în alte titluri, romantice sau veriste.

Tinerii vocaliști-soliști au cântat bine. Daniel Filipescu (Contele) și Vicențiu Țăranu (Figaro) au avut puncte de vârf în arii. Simonida Luțescu a fost delicata și totuși tulburata Contesă iar Irina Iordăchescu – Susanna cu cânt super-artistic și variate culori expresive în secvența „Giunse alfin il momento... Deh vieni, non tardar”. Au mai fost distribuiți Sidonia Nica (Marcellina), Lucian Corchiș (Basilio) care au avut de înfruntat și ariile frecvent eliminate din actul al IV-lea („Il capro e la capretta”, respectiv „In quegli anni”), Marius Boloș (Bartolo), Vasile Chișiu (suculent Antonio) și Valentina Tudose (Barbarina).

Mă bucur să notez că ingenioasa montare a lui Alexander Rădulescu (scenografia Adriana Urmuzescu) se menține proaspătă, grație asistenței regizorului Ștefan Neagrău. O producție valabilă a Operei Naționale București.

O invitată din Republica Moldova...

...a fost protagonista spectacolului cu „Carmen” de Bizet, tot în teatrul de pe Splai. Mezzosoprana Zarui Vardanean are certe calități. Mă refer în primul rând la registrul grav, bine articulat și pătrunzător, în emisia așa numită „de piept”, ce dă gravitate sonorităților. Este mai depărtată de rafinamentul stilisticii franceze, dar tehnica aceasta bine stăpânită o recomandă pentru roluri verdiene, precum Ulrica din „Bal mascat” sau Azucena din „Trubadurul”. Deficiența majoră a glasului artistei stă însă în conexiunea insonoră dintre registrul central și cel grav, care îi afectează omogenitatea liniei vocale, evidentă în frazele cantabile. În schimb, sunetele acute sunt rotunde, calde și sigure. Și dacă în primul act abordarea a părut mai degrabă superficială, monotonă, lipsită de senzualitate, pe parcurs, către final, Zarui Vardanean a părut mai învăluită de personalitatea complexei eroine pe care o întruchipa. Nu uit să deplâng pronunția în limba franceză, absolut calamitoasă.

Tenorul Hector Lopez a fost un Don José pe deplin dăruit rolului, și el cunoscând un maximum de implicare în actul al IV-lea. Am remarcat Si bemol-urile acute bine susținute pe parcursul spectacolului dar și unele voalări care mai estompează sonoritățile. Frazele muzicale au fost însă bine și expresiv construite. În rolul Micaëla, soprana Dorina Cheșei a cântat cu glas pătrunzător și frumoasă linie vocală, în timp ce Escamillo a fost interpretat cu impetuozitate de baritonul Ștefan Ignat, în pofida intonației câteodată problematice.

La pupitru, Adrian Morar ni s-a înfățișat din nou ca profesionist tălmăcitor al partiturii, înclinat către tempi poate prea susținuți la început dar calmați și echilibrați după vijeliosul preludiu. Au existat momente în care potențele instrumentiștilor ar fi trebuit domolite, pentru a nu compromite eforturile soliștilor. Cu maximă atenție, cu mână sigură, dirijorul a înnăbușit rapid germenii de decalaj din cvintetul actului secund.

Mai vechea producție a Marinei Emandi-Tiron, îngrijită acum de același Ștefan Neagrău, își prezervează vigoarea și mesajul.

Tânăra mezzosoprană Carmen Topciu...

Carmen Topciu și Cosmin Marcovici
(Foto inStudio Brașov)

...este din păcate prea puțin cunoscută în România, deși are valoare. Iată, numai în ultimul an, Italia a aplaudat-o în „groapa cu lei” de la temutul Teatro di San Carlo din Napoli, în rolul titular din „Carmen” și în cel al lui Arsace din „Semiramida” de Rossini, validându-i în acest mod Premiul I obținut la renumitul Concurs Internațional de Canto „Hariclea Darclée” de la Brăila. Recent, am avut ocazia să o văd chiar în opusul lui Bizet, la Brașov, unde este solistă a Operei.

Carmen Topciu este genul de cântăreață cu cultură muzicală solidă, la care patina de vedetă vine din vocea cu luciri metalice, ca o fibră de oțel. Cu impecabilă egalitate între registre, conducerea glasului se face cu știință și frazare fluentă. Notele acute sună penetrant și totodată umplu spațiul cu bogate armonice. Poate că eroina pe care a propus-o nu a avut multă subtilitate, a fost o

Carmencită dură și severă, cu joc scenic mai reținut dar, de ce nu, perfect descriptibilă ca personaj. Fără îndoială, Carmen Topciu este o artistă de top care trebuie neapărat văzută și ascultată și la București, pe scena Operei Naționale.

Carmen Topciu
(Foto inStudio Brașov)

Corina Klein, Adrian Mărcan, Dan Popescu, Cristina Roșu și Carmen Topciu
(Foto inStudio Brașov)

Carmen Topciu și Cosmin Marcovici
(Foto inStudio Brașov)

Partener în rolul Don José i-a fost tenorul ieșean Cosmin Marcovici, cu timbralitate aspră dar cu siguranță în cânt, incisivitate și intenții dramatice care, în actul al IV-lea, îl conduc chiar către sunete forțate, „împinse", ce se situează peste tonul just. Din punctul de vedere al respectului față de partitură, ar fi fost de dorit să nu adauge ultimelor măsuri ale operei o acută nescrisă de Bizet. Deși de efect la public, pe fond, nu impresionează.

Carmen Topciu și Adrian Mărcan
(Foto inStudio Brașov)

Baritonul Adrian Mărcan a fost un Escamillo plin de energie, sonor și cu o bună ținută expresivă. Poate că emoțiile după primirea cu aplauze la intrarea în scenă au fost cele care l-au făcut să ezite la refrenul strofei a doua a ariei toreadorului. Se mai întâmplă...

Delicată, sensibilă, poate prea discretă în registrul grav, dar cu conduct frumos al desenului melodic a fost soprana Maria Petcu-Catrina, debutantă în rolul Micaëla.

Dintre ceilalți interpreți, am remarcat timbrul frumos rezonant al basului Dan Popescu, Zuniga.

Tot un debutant în opusul lui Bizet a fost și dirijorul Traian Ichim, care și-a impus cu autoritate tempii excesiv viguroși în fața unei orchestre care a cântat îngrijit, deși cu ușoare incertitudini în preludiul actului al IV-lea. Remarcat mai demult, corul Operei brașovene și-a demonstrat unitatea și coerența, preocuparea pentru finețe trebuind să-i rămână în constantă preocupare.

Montarea semnată de Cristian Mihăilescu, clasică în concepție, poartă amprenta inconfundabilă a regizorului stăpân pe arta sa. Spectacolul iradiază atmosfera iberică, mișcarea este continuă, incitantă și temperamentală. Actul al II-lea are respirație de tavernă aglomerată, plină de fum și vârtejul dansurilor iar cel de-al treilea oferă minunata imagine de spațialitate a înălțimilor munților, totul realizat pe o scenă de mici dimensiuni. Costumele sunt frumoase, armonios colorate, decorurile – funcționale. Păcat că fluturașul de sală a omis numele scenografului sau... scenografei. În tot contextul tradițional al mizanscenei, imaginația debordantă a autorului ei dă în... clocot și mai strecoară câte un gag (actul I) sau un gest prea vulgar (actul al III-lea), șocând.

„Carmen” la Opera Brașov este un spectacol bun, cu merite, cel puțin din unghiul distribuției și al punerii în scenă. Un succes.